

I översättning av Helena Ridelberg, utgiven av Atrium Förlag 2011

Jenny Valentine – om författaren

Jenny Valentine (f. 1970) har på kort tid blivit en av Storbritanniens mest uppskattade barn- och ungdomsförfattare. Hennes böcker är oförutsägbara, fulla av överraskningar, roliga och inte sällan lite absurda.

Tematiken är i grunden konventionell, och kretsar ofta kring familj, identitet och att finna sig själv – men det sätt som Valentine målar upp sina historier på är oväntat och originellt. Här är det de frånvarande fäderna, slitna mödrarna och struliga tonåringarna som står i fokus. Hon har en känsla för detaljer och en förmåga att se till det lilla i tillvaron – inte sällan ur en oväntad synvinkel.

Jenny Valentine är född i Cambridge och flyttade ofta under sin uppväxt. Hon fick därmed tidigt en inblick i olika levnadsvillkor och miljöer. I femton år arbetade hon dessutom i en hälsokostbutik i Primrose Hill, där hon mötte och hörde talas om många märkvärdiga människor. Många av dessa har senare letat sig in i hennes böcker – däribland hennes första titelkaraktär, Violet Park.

Sina studieår tillbringade Valentine vid Goldsmiths College i London, där hon studerade engelsk litteratur – något som nästan fick henne att sluta läsa böcker – men annars har hon alltid varit omgiven av litteratur och läser jämt. Numera bor hon med sin familj (maken Alex Valentine, som är musiker, och två döttrar) i Hay-on-Wye, en liten stad i Wales som är berömd för sin årliga litteraturfestival och sina många bokhandlar och antikvariat.

Debutboken *Hitta Violet Park* skrev Valentine på lediga stunder, under ett halvår, medan hon jobbade som elevassistent i en grundskola i Camden i London. Efter framgångarna med debuten – som översatts till ett tiotal språk – fick hon möjlighet att skriva sin andra bok på heltid men drog slutsatsen att hon arbetade bättre som författare om hon inte gjorde det på heltid. Idag hjälps hon och hennes man åt att driva en delikatessbutik. Resten av tiden skriver han musik och hon skriver böcker.

Hitta Violet Park – om boken

Hitta Violet Park, med originaltitel *Finding Violet Park*, är Jenny Valentines debutbok. Händelserna kretsar kring berättaren Lucas Swain, 16 år, och hans familj – bestående av hans äldre syster Mercy, yngre bror Jed, ledsna mamma Nicky och försvunna pappa Pete. Försvinnandet av Lucas pappa är ett trauma som påverkar hela familjen och är något Lucas funderar mycket över.

I bokens inledning presenteras ännu en av berättelsens huvudkaraktärer – Violet Park. Lucas hittar hennes aska i en urna på ett taxikontor och får reda på att någon lämnat henne i en taxi och att hon stått på en hylla i kontoret sedan dess. Lucas bestämmer sig för att ta reda på vem Violet Park var, och varför hon lämnades i en taxi efter sin död.

Lucas väljer att inviga sin farmor, Pansy, i sina planer och tillsammans lyckas de lägga beslag på urnan. Efter mycket letande och många lyckliga tillfälligheter får Lucas reda på mer och mer om den tasmanska pianisten Violet Park, som bodde alldeles i närheten av familjen Swain. Han inviger så småningom också sin flickvän Martha i omständigheterna.

Under en promenad med Jed och deras dementa farfar Norman får den senare ett ögonblick av klarhet och avslöjar för Lucas att Violet Park kände Lucas pappa. Eftersom Lucas inte lyckas få ut mer ur Norman gör han ett besök hos sin pappas bästa vän Bob och frågar ut honom om Petes och Violets relation och får veta att hans pappa hjälpte Violet att skriva sina memoarer.

När familjen Swain städar ut Petes saker från vinden för att göra sig av med dem hittar Lucas ett kassetband märkt Violet Park. Eftersom Lucas mår dåligt av att röja undan pappans saker dröjer det ett tag innan han äntligen lyssnar på bandet. Det innehåller ett samtal mellan Pete och Violet som avslutas med att Violet ber Pete att hjälpa henne att dö.

Bob berättar för Lucas att Pete var den som fann Violet när hon dött, och att han hyst misstankar om att nåt inte stått rätt till. Lucas vet inte vad han ska tro, men lyckas till slut få reda på vem som lämnat Violets aska i taxibilen och kan ge henne ett värdigt avslut. Kanske har han också funnit sin försvunna pappa.

Diskutera

Inledningen

Vad är det som sätter igång Lucas tankar om Violet Park efter att han sett hennes urna på taxikontoret för första gången? Vad får honom att gå tillbaka och intressera sig för henne? Varför blir det viktigt för honom att ta reda på vem hon var?

Lucas menar själv att "nån är död är, om man tänker efter, inget hinder för att ta reda på hur han eller hon är som person. Hälften av alla vi läser om i skolan har varit döda i evigheter." (s. 32) Lucas försöker rättfärdiga sitt intresse för Violet Park. Vilka argument har han förutom detta? Tycker du själv att hans beteende är konstigt?

Hur beskriver Lucas sin familj och dess medlemmar? Vilka förhållanden har de till varandra? Vilka olika perspektiv har de på saker och ting och hur hanterar de Petes försvinnande?

Hur och varför känner sig Lucas annorlunda än sin pappa? Vilken bild har han av Pete? Hur skiljer sig Lucas bild av Pete från Nickys bild av Pete?

Påverkar funderingarna över pappans försvinnande på något sätt Lucas beslut att hitta Violet Park?

Fundera över omständigheterna som ledde fram till att Lucas hittar urnan på taxikontoret och hur de länkas till varandra. Tror du att dessa omständigheter uppstod av en slump eller var förutbestämda? Vilken uppfattning har Lucas?

Sorg och saknad

Titelkaraktären Violet Park lämnas i en taxibil efter sin egen begravning. Det får Lucas att fundera över varför ingen varken saknar eller sörjer henne. Han funderar också över hur han själv och omgivningen känt det i andra dödsfall han upplevt: Marthas mamma och en klasskompis för många år sedan. Vilka paralleller kan han dra och hur påverkar dessa händelser honom och hans inställning till döden?

Lucas vet inte om hans egen pappa fortfarande lever eller om han är död. Hur hanterar han denna osäkerhet?

Vare sig Pete är död eller inte måste hans familj hantera sin sorg och saknad. Detta gör de på olika sätt – hur? Vilka innebörder finner du i nedanstående uttalanden?

”Mamma snackar skit om honom för att han övergav oss, och jag lyssnar med ett halvt öra för att det får henne att må bättre.” (s. 12-13)

”Det är det som händer när nån försvinner. Man blir fast i tiden. Man kan inte ändra på nåt, inte så att det märks, för det är detsamma som att ge upp hoppet.” (s. 20)

”Mamma avskyr när jag tar på mig pappas grejer. Första gången jag gjorde det brast hon i gråt.” (s. 21)

”Den andra coola saken med Jed är att han aldrig har träffat vår pappa och att det inte gör honom nåt.” (s. 12)

”När pappa försvann blev det en himla uppståndelse. Det var inte bara mamma som sprang omkring och slet sitt hår (i nionde månaden) och polisen som dök upp hela tiden, och Mercy som skrek och smällde i dörrar och knullade med vem som helst som ville ha henne.” (s. 39)

Vilket stöd får de sörjande i de olika fallen från omgivningen och varandra? Varför tar Lucas mamma på sig ansvaret för pappans försvinnande? Vilken roll har hennes agerande egentligen spelat?

Sedan han blivit bekant med Violet funderar Lucas mycket över hur det är att bli gammal. Han funderar på vad alla gamlingar gör hela dagarna, och hur det är ”att vara gammal och fast i London” (s. 16). Vilka bieffekter får dessa funderingar?

Minnen och hemligheter

Lucas berättelse rör sig mestadels i nuet. I vissa fall gör han dock tillbakablickar i sina egna minnen – vilka minnen är det han lyfter fram och vad har de för betydelse för honom?

Hur förhåller sig Lucas till sina egna minnen? Kan han vara säker på att han minns rätt? Fundera till exempel utifrån Lucas tankar i kapitel 12.

Norman har problem med sitt minne på grund av sin demenssjukdom. Lucas misstänker att han kan veta något om sin sons försvinnande men inte minns att han vet det. Kan det vara så? Var har Lucas fått den idén ifrån? Kan man lita på Norman när han säger att han inget vet?

Bob, däremot, visar det sig, vet desto mer om Petes försvinnande, och har hållit inne med det han vet. Varför, och varför berättar han för Lucas nu?

”Bob Cutforth var en man med hemligheter. Tidigare hade han ett helt berg av dem, men nu har han inga alls.” (s. 68)

Vad säger detta om Bob? Och vad kan man utläsa om Lucas i detta påstående?

Pete själv bär på den största hemligheten – svaret på frågan varför han har försvunnit. Lucas misstänker att han har försvunnit självmant. Vad tyder på det? Finns det andra indicier som säger annorlunda? Fundera till exempel på nedanstående utdrag:

”Jag hittade hans klocka i en jackficka. Jag tog fram den och gnuggade urtavlan med tummen, och jag blev alldeles paff när jag upptäckte den för pappa tog praktiskt taget aldrig av den, och när jag funderade på var han kunde tänkas vara föreställde jag mig honom alltid med klockan på. Jag blev alldeles kall. Han skulle aldrig ha åkt nånstans utan sin klocka.”

Lucas hoppas på att hans pappa ska dyka upp igen en dag. Varifrån hämtar han mod att hoppas?

Relationen med Violet Park är en annan av Petes hemligheter. Varför har han hållit den hemlig? Vilken typ av relation hade de egentligen? Om Pete försvunnit frivilligt – skulle han i så fall ha lämnat kvar bandet med intervjun ifall han velat att deras relation skulle förbli hemlig?

Hur påverkas familjens medlemmar av familjehemligheterna?

Föreställningar och verklighet

Lucas berättar sin historia helt utifrån sina egna föreställningar. Hur påverkar det berättelsen att den är berättad i jag-form? Hur stor roll spelar Lucas känslor och tankar för berättelsens trovärdighet?

När Lucas hittar sin mammas dagbok och börjar läsa den förändras hans bild av mamman. Vad är det han finner i dagboken som bryter hans föreställning om Nicky? Varför fortsätter han läsa trots att han inte vill veta mer? Lucas menar att han hellre hade velat läsa Violet's dagbok – varför hade det varit annorlunda?

Vilka andra föreställningar bryts under berättelsens gång?

Som jag-berättare ger också Lucas sin egen bild av sig själv. Han jämför sig med sin pappa – på vilket sätt tycker han sig vara annorlunda än Pete? På ett par ställen får vi dock

beskrivningar av Lucas utifrån andras perspektiv. Fundera på hur dessa uttalanden påverkar din bild av Lucas:

”Jag oroar mig för Lucas. Han håller på att förvandlas till sin pappa, med flit, inför ögonen på mig, men han gör det dåligt eftersom han egentligen aldrig kände Pete, inte så som han skulle ha känt honom om han fortfarande var kvar.” (s. 87)

”Du är fullkomligt förblindad, Lucas’, sa hon. ’Du är en vandrande helgedom över din far.” (s. 137)

”Han är mycket för sig själv. Han stirrar. Jag tror att han misstänker mig för nåt.” (s. 163)

Slutet – knyt ihop trådarna

Vad händer med personerna i Lucas omgivning under berättelsens gång? Hur påverkas de av Lucas jakt på Violet Park?

Vad är det egentligen som händer hemma hos Bob i slutet? Vad är det han försöker finna bland Petes grejer? Är det rätt av Lucas att skylla sin pappas försvinnande på Bob? Hur stor skuld har Lucas i att Bob faller tillbaka i sin alkoholism?

Varför ville Violet dö? Och vad hände egentligen efter att bandet stängts av? Lucas har två förslag – kan nåt av dem stämma, eller finns det andra möjligheter?

I berättelsens inledning ser Lucas upp till sin coola pappa och klär sig i hans kläder. Han har aldrig slutat hoppas på att pappan en dag ska komma tillbaka. Hur förändras Lucas syn på sin pappa? Vad förändrar hans föreställningar? Är hans nya syn på pappan mer verklighetstrogen? Begrunda nedanstående uttalanden:

”Jag menar bara, vad skulle vi egentligen tycka om pappa dök upp imorgon och blev en del av familjen igen?

Skulle inte det bli lite jobbigt för alla?” (s. 120)

”Trodde hon att jag var Pete?

Jag ville inte att hon skulle tro det. Jag ville att hon skulle fatta att jag var jag.” (s. 131)

”Det enda jag ville var att se ut som pappa och påminna folk om honom. Nu fick det mig att känna mig värre än värdelös.” (s. 152)

Hur övertygad är du om att Lucas verkligen lyckats finna sin pappas gömställe? Vad pekar för och emot att det skulle vara så?

Fundera över Lucas möte med Violet Park – vilka positiva följder har det fått?

Språket

Jenny Valentine låter Lucas tankar och tal flöda på som om han verkligen tänkte – inte som om hans tankar skrivits ner. Hur påverkar det din upplevelse?

Texten består av inre monologer och både återgivna och direkta dialoger – vilket Valentine understrukt med sin användning av talspråk. Vilka olika typer av monologer och dialoger kan du hitta i berättelsen? Hur är de strukturerade (titta till exempel på den direkta dialogen i kapitel 18, och de återgivna dialogerna på sidan 27 och 115)? Vilka olika funktioner fyller de?

Lucas tycker om att strukturera sina tankar och iakttagelser i listor. Vilka olika typer av listor kan du hitta i texten? Finns det någon skillnad på de numrerade listorna och punktlistorna?

Egna reflektioner

Vad har läsningen betytt för dig? Finns det något mer du upptäckt i berättelsen, som inte behandlats här ovan? Plocka gärna ut några bitar som du reagerat på, positivt eller negativt, och dela med dig av dem till dina medläsare.

Efter att ha diskuterat boken med andra, upplever du att alla uppfattat den på samma sätt som du, eller har du omtolkat några upplevelser utifrån andras läsningar?

Jenny Valentines berättelser är fulla av iakttagelser och detaljer som kan vara lätta att förbise vid en första läsning. Prova att slå upp boken slumpmässigt och läs en sida var som helst – och se om du hittar några detaljer som du missat.